

Rola ćwiczeń słownikowych w bogaceniu zasobu słownikowego dzieci

Data dodania: 2004-02-02 09:00:00

Ćwiczenia słownikowo- frazeologiczne są podstawowym elementem kształcenia polonistycznego dzieci, dotyczą bowiem nauki języka ojczystego, Kształtowanie umiejętności posługiwania się przez dzieci komunikatywnym językiem ojczystym w mowie i piśmie jest priorytetowym zadaniem pracy dydaktyczno- wychowawczej. Rola ćwiczeń słownikowych w bogaceniu zasobu słownikowego dzieci

Opracowała mgr Mirosława Gawryluk

Ćwiczenia słownikowo - frazeologiczne są podstawowym elementem kształcenia polonistycznego dzieci, dotyczą bowiem nauki języka ojczystego, Kształtowanie umiejętności posługiwania się przez dzieci komunikatywnym językiem ojczystym w mowie i piśmie jest priorytetowym zadaniem pracy dydaktyczno - wychowawczej. Osiągnięcie zadawalających efektów w tej dziedzinie wymaga od nauczyciela z jednej strony stałego rozszerzania i pogłębiania aktywnego słownika uczniów, a z drugiej strony kształtowania umiejętności konstruowania, przy wykorzystywaniu posiadanego przez nich zasobu słownictwa, komunikatywnych struktur syntaktycznych.

Ćwiczenia słownikowo - frazeologiczne rozwijają i doskonalą mowę dziecka poprzez stopniowe rozszerzanie zasobu słownictwa i frazeologii oraz kształcąca umiejętności sprawnego i poprawnego wypowiedzania się. Zadaniem nauczyciela jest dostarczenia dzieciom materiału językowego, likwidowanie zbędnych zwrotów i wyrażeń oraz zastępowanie ich najbardziej odpowiednimi. Wg J. Rytłowej / J. Rytłowa: „Ćwiczenia w mówieniu i pisaniu w klasach I - IV szkoły podstawowej” W - wa 1979. PZWS/ najważniejsze zadania w tej dziedzinie będą polegać na: bogaceniu zasobu słowiańskiego dziecka, aktywizowaniu słownictwa, ogólnonarodowego oraz wprowadzenie dzieci w świat piękna i bogactwa językowego. Dowodem skuteczności ćwiczeń słownikowych jest język uczniów posługujących się trafnymi, prostymi określeniami ujmującymi pewne odcienie właściwości zaznaczających wyraźnie charakterystyczne odrębności przedmiotów, czynności czy cech. Dopóki dziecko nie posługuje się określonymi wyrazami w mowie i w piśmie, dopóty nie możemy mieć przekonania, że je sobie przyswoiło. Wprost przeciwnie, musimy wtedy przyjąć, że ich nie opanował, jeżeli nawet nie były objęte ćwiczeniami słownikowymi.

Rozróżniamy kilka rodzajów ćwiczeń słownikowych. Jeden z nich zmierza do powiększenia słów oznaczających nazwy przedmiotów, zjawisk, ruchu, barw, kształtów. Ćwiczenia te są wzbogacone z latami nauki wraz ze zdobywaniem przez dzieci coraz to nowych doświadczeń, postępując od zupełnie prostych, do coraz bardziej złożonych, przechodząc od konkretów, od poznawania zmysłowego do pojęć, do wyrazów - nazwopojęć psychicznych, doznań wewnętrznych

Z tym rozwojem ćwiczeń łączy się ściśle drugi, którego zadaniem jest ukazanie dzieciom możliwości trafnego nazywania pewnych odcieni znaczeń, odrębności określonych przedmiotów. Stosuje się tutaj wyrazy o znaczeniu podobnym, czyli wyrazy bliskoznaczne. Z tymi ćwiczeniami pozostaje w bliskim związku tworzenie łatwych

wyrazów pochodnych. Ćwiczenia tego typu ściśle wiążące się z nauką gramatyki i ortografii, stosujemy w różnych okolicznościach. Mogą się zjawiać, jak większość wszelkiego rodzaju ćwiczeń słownikowych, przy redagowaniu, przy zbiorowym układaniu tekstu. Niekiedy rozważania na temat wyrazów bliskoznacznych mogą doprowadzić do zgrupowania wyrazów pokrewnych, do tworzenia wyrazów. Inny rodzaj ćwiczeń słownikowych stanowi zestawienie nazw przedmiotów, zjawisk, czynności o cechach kontrastowych i w związku z tym dobieranie wyrazów o znaczeniu przeciwnym. Ćwiczenia te mają zaostrzyć wrażliwości dzieci na istotne znaczenia słowa. Ćwiczenia te przeważnie przeprowadzamy przy obserwacji czynności lub przedmiotów. Ćwiczenia słownikowe polegające na zapoznaniu ucznia ze znaczeniem wyrazu lub gromadzenia wyrazów bez zwrócenia uwagi na ich związki z innymi wyrazami i zastosowania w dłuższej wypowiedzi nie kształcą dostatecznie sprawności i poprawności językowej i sprzeczne są z naturalną drogą rozwoju mowy. Prowadzenie ćwiczeń słownikowych, rozumianych jako powiększanie słownictwa przez poznawanie coraz to nowych wyrazów, jest kształceniem bogactwa języka, bez pogłębiania umiejętności posługiwania się nim. Ćwiczenia słownikowe powinny poszerzać umysł dziecka nie tylko o nowe wyrazy, ale również o nowe znaczenia i związki wyrazów już znanych. Stąd też należy organizować ćwiczenia polegające na ukazywaniu dziecku powiązań nowo poznawanego wyrazu z innymi wyrazami., czyli stosować nie znane dziecku wyrazy w zrozumiałym dla niego tekście. Słownik dzieci 6 – 7 letnich rozpoczynających naukę jest zróżnicowany. Najwięcej słów mają dzieci dla określania cech ilościowych i jakościowych, a stosunkowo najmniejszy tzw. Słów relacyjnych. Przyczyny tego stanu są zapewne różne. Jedną ze szczególnie ważkich jest swoisty sposób poznawania przez dziecko otaczającej rzeczywistości. Ma z kolei określone konsekwencje zarówno dla struktury zasobu słownikowego, jak dla używanych przez nie typów zdań. Otóż, zasób słownikowy dziecka charakteryzuje się dominującą pozycją słów tzw. Nazywających i informujących.

Ćwiczenia słownikowo – frazeologiczne są także niezbędne przy kształtowaniu i doskonaleniu takich form wypowiedzi, jak opowiadanie czy opis. Pełniąc funkcję usługową mają wzbogacić słownictwo i rozwijać...

Dostęp do pełnej treści możliwy po zalogowaniu.

Literka.pl Literka.pl